

Bogár László: Ki csinálta az adósságot?

2012 február 15. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

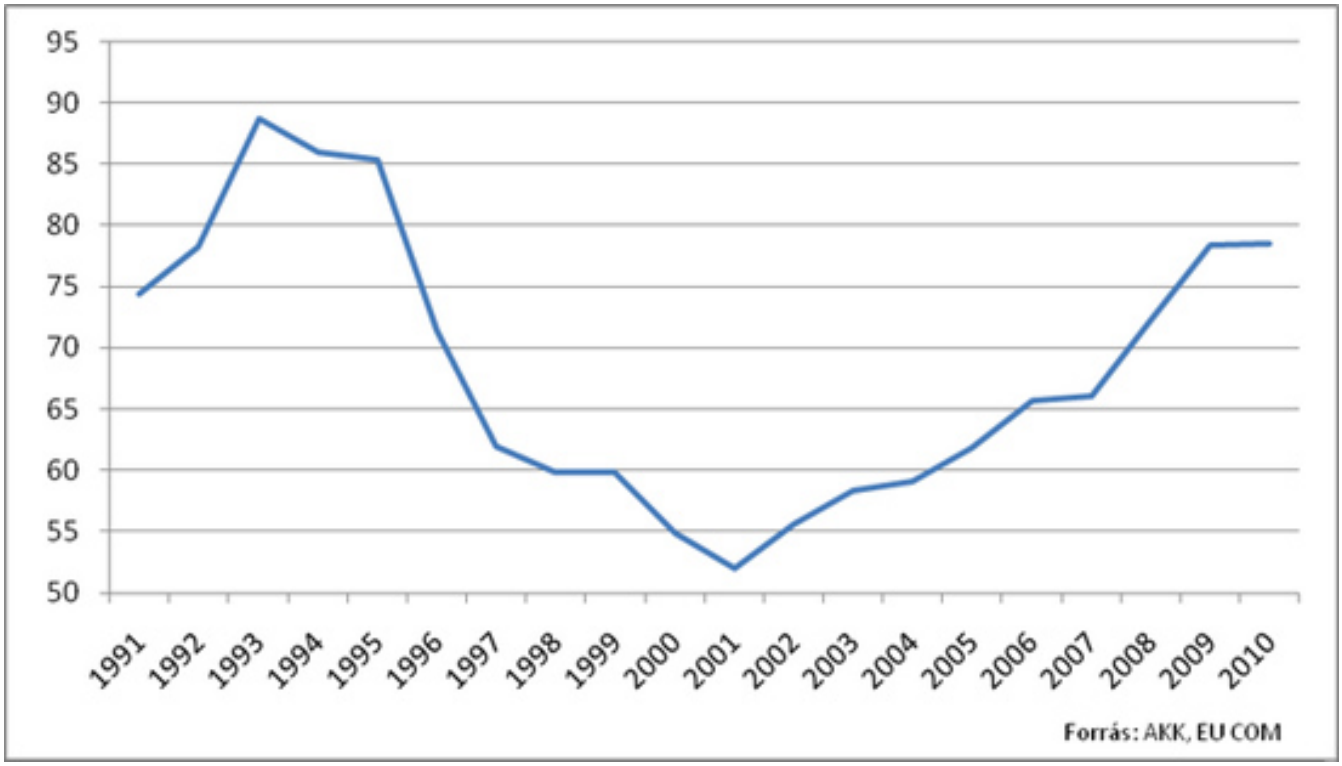
Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

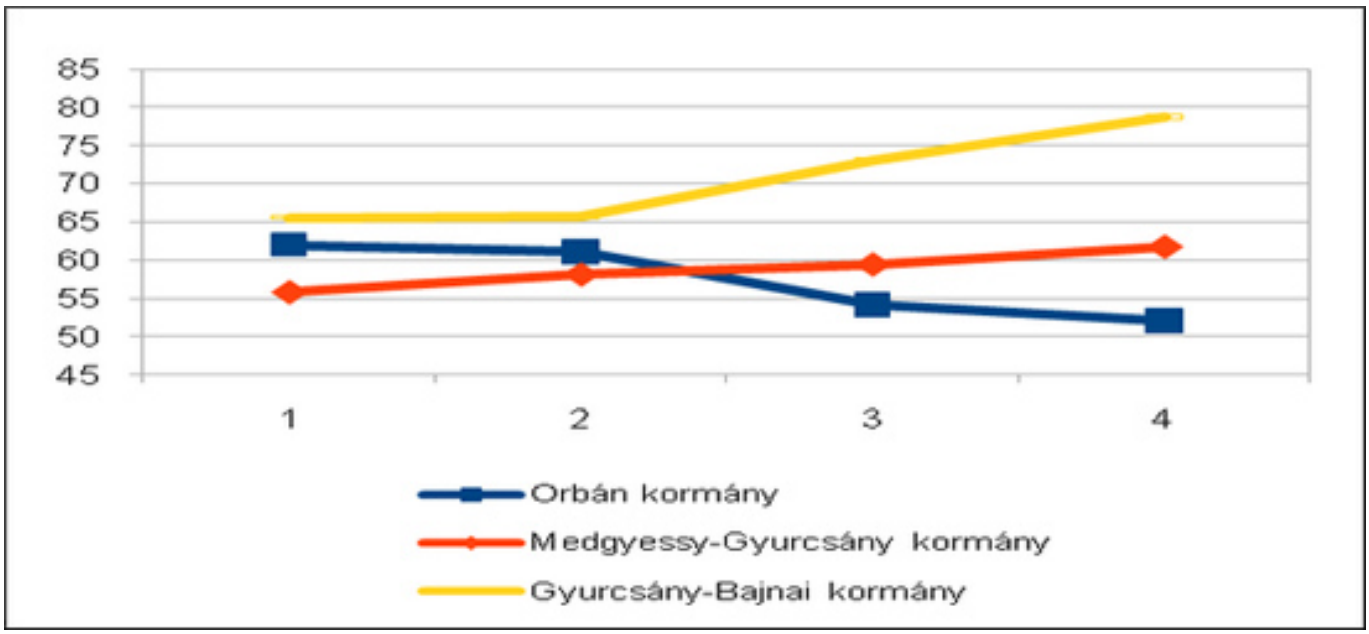
Orbán Viktor évértékel?jében újra kiemelt helyen szerepelt az adósság kérdése. Az adósság elleni harc fontosságát ismét drámai szavakkal ecsetelte, de megint adós maradt azzal a magyarázattal, hogy mi is a mélyebb szerkezeti oka az adósság megnövekedésének.

Ha megvizsgáljuk a Trianon utáni Magyarország történetét, az adósságválságok történelmi ciklusainak ismétl?dését fedezhetjük fel. És az sem újdonság, hogy a belpolitikai csatározásokban a rivális er?k egymást vádolják az eladósodás okozásával.

Az eladósodás legújabb ciklusa nagyjából negyven éve kezd?dött, és azóta is tart. Bármit is állítsanak a politikai er?k, az akkor kialakuló adósságcsapdából Magyarországnak azóta sem sikerült kitörnie. Ha id?nként javultak is az adóssággal kapcsolatos pénzügyi mutatók, ez csak átmeneti és látszólagos volt. Többnyire olyan egyszeri tényez?knek volt köszönhet?, amelyek az adósság megjelenési formáját alakították át, de az ország eladósodottságának f? tendenciái az elmúlt negyven évben a helyzet súlyosbodását jelzik.

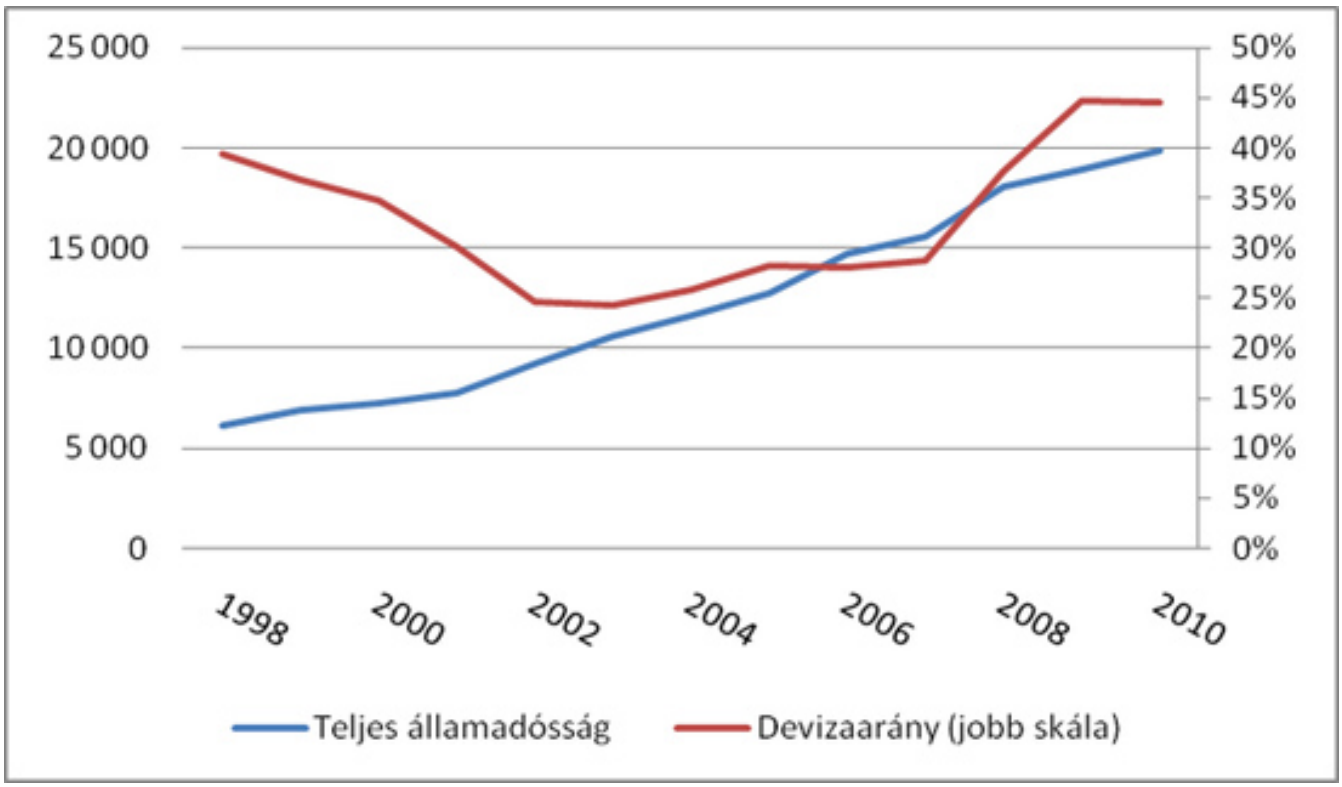

Fontos el?rebocsátani azt is, hogy az úgynevezett rendszerváltás nemcsak hogy nem jelentett változást, hanem éppen ellenkez?leg, csak súlyosabbá tette az eladósodottságunkat. Az 1990 el?tti és azt követ? id?szak összehasonlítását némileg nehezíti, hogy az uralkodó közgazdaságtan három f?szerepl?je (az állam, a vállalatok és a lakosság) közül 1990 el?tt kizárólag az állam lehetett a hitelt felvev? szerepl?, míg 1990 óta a másik kett? is egyre nagyobb arányban alanya az eladósodásnak.
Ahhoz, hogy az eladósodásunk lényegét megértsük, be kell vezetni egy kevésbé ismert fogalmat, és ez a halmozott nettó er?forrás-áramlás. A látszat ugyanis az, hogy ha 1990-ben tizenötmilliárd dollár nettó adósságunk volt, akkor ezt az utolsó dollárcentig mi, magyarok használtuk fel. Ez azonban tévedés! Ha ugyanis a kamatokat és a globális pénzhatalmi „zsiliprendszer” fegyverként ellenünk használt árfolyam-veszteségeit, tehát az adósságmenedzselés „tiszta forgalmi költségeit” összeadjuk, akkor megdöbbent? eredményhez jutunk. Amennyiben ezeket a nem általunk felhasznált, de minket terhel? összegeket levonjuk az adósságunkból (és az így kapott összeget nevezzük halmozott nettó er?forrás-áramlásnak), akkor a következ? kép áll el?ttünk: az els? gyors eladósodási id?szak 1979-ig tartott, az adósságunk nulláról nyolcmilliárd dollárra n?tt, de már itt is felt?n?, hogy a nettó er?forrás-bevonás csak ötmilliárd, a maradék hárommilliárd már ekkor is a „kezelési költség” volt.

Az 1985-ig tartó „konszolidációs”, magyarul megszorításokra épül? id?szak végén az adósság nagyjából ugyanúgy nyolcmilliárd volt, pedig közben a nettó bevonás összességében nullára csökkent. Vagyis addigra szinte az összes adósságunk már a globális pénzhatalmi rendszer számára fizetett „sarcból” tev?dött össze. 1985-t?l 1990-ig felgyorsult ez a széttartás, mert a nettó er?forrás-bevonás, vagyis amit a magyar nép ténylegesen fel is használt, nulláról hárommilliárd dollárra n?tt, közben a nettó adósságunk nyolcról tizenötmilliárdra emelkedett. Tehát hétmilliárddal n?tt az adósságunk, miközben csak hárommilliárdot vontunk be, azaz használtunk fel ténylegesen. Mindez kísértetiesen emlékeztet Görögország példájára, ahol az elmúlt három évben az állam harmincmilliárd euróval csökkentette a fogyasztását, miközben az adóssága százmilliárd euróval n?tt.

Aztán 1992-re a helyzet még abszurdabb lett hazánkban, mert addigra már valójában a nettó er?forrás-bevonás alapján kétmilliárd dolláros pluszban voltunk, ám az adósságunk húszmilliárd dollár volt. És 1992 és 1995 között újabb birodalmi fegyver kipróbálására került sor. Kétségtelen, hogy 1992 és 1995 között a nettó er?forrás-bevonás drámaian n?tt, és nagyjából ugyanennyivel n?tt az adósság is. Ám ennek az okát már nem az állam, illetve a lakossági er?forrás-bevonás jelentette, hanem az itt éppen „felszerelkez? és berendezked?” multinacionális vállalatoké. A cinikus trükk az, hogy ezeket a költségeket a magyar nép „hedonizálásaként” tüntették fel, majd a Bokros-csomag nev? megtorló akcióval rajta hajtották be.

Ez jól jelzi az id?k megváltozott természetét. Kétségtelen, hogy 1998-ig nem növekedett sem az adósság, sem a nettó er?forrás-bevonás, de csak azért, mert a Bokros-csomaggal a küls? pénzügyi adósságot bels? társadalmi „adóssággá” alakították át, s ennek negatív lenyomata jól kitapintható ma is a többség életviszonyaiban. S bármilyen kellemetlen is szembesülni a ténnyel, de 1998 és 2006 között a nettó er?forrás-bevonás és az adósság is er?teljes növekedésnek indult. Az adósság GDP-hez mért aránya azért javult 1998 és 2001 között, mert még tartott a Bokros-csomag felszínen pozitívnak látszó, valójában viszont nagyon is pusztító hatása, ráadásul a multik a jó globális környezetnek köszönhet?en növelték az exportjukat, így a gazdasági növekedés kiugróan magas volt.

Az 1998 és 2006 közötti id?szakban azonban már egészen kirívó az aszimmetria, mert miközben a tényleges forrásbevonásunk tizenkétmilliárd dollárral n?tt, a nettó adósságunk ötvenkétmilliárd dollárral emelkedett! Még megdöbbent?bb azonban az, ami 2006-tól napjainkig végbement. A válság és a folyamatos megszorítások hatására az elmúlt negyven év teljes nettó er?forrás-bevonása ma már mindössze tízmilliárd dollár, míg a nettó küls? devizaadósságunk több mint százhúszmilliárd dollár. Ha valóban ki akarunk szabadulni e végzetes csapdából, ahhoz el?bb az adósságot „csináló” alanyt kellene pontosan beazonosítanunk.
Bogár László - magyarhirlap.hu

Ajánló